

שיעור ראשון – מבוא ורקע

1. הצגת המציאות ההיסטורית המורכבת בפוליטיקה של אירופה במפנה המאות הי"ח והי"ט.
2. התפוררות השלטון המרכזי היהודי במזרח אירופה, וצמיחתה של הנהגה חליפה.
3. התעוררות של תנועות אידיאולוגיות/חברתיות חדשות – חסידות והשכלה בגליציה.

שיעור שני – ר' צבי הירש מזידיטשוב, יצירתו ההגותית ודרכי ההנהגה שלו בענייני קבלה

- א. מנהיגות ונכונות לנטילת סיכונים בהגותו של ר' צבי הירש מזידיטשוב, על רקע משבר שבתאי צבי ולימוד הקבלה.
- ב. תודעה עצמית של מקובל יוצר אצל ר' צבי הירש.

פרה ששה עשר.

חבוריו ה' של רבנו והצת טעמים מהם.

א) רבנו השאיר אחריו לברכה ארבעה חבורי טהרה, ספרים חשובים וקדושים, שנתפשטו ונתקבלו בכל תפוצות בני ישראל. הראשון שבהם הוא ספרו ה' "סור מרע ועשה טוב", הנקרא גם בשם "הקדמה ודרך לעץ החיים", מפני שהוא כעין הקדמה ומבוא לס' "עץ החיים" של רבנו מהרח"ו. הוא נדפס בראשונה בשנת תקצ"ה, סמוך לשנת פטירתו של רבנו, ומפני חשיבותו הגדולה שת עליו הגה"ק ר' צבי אלימלך זצ"ל מדינוב נוספות בשם "הוספות מהרצ"א", ונדפס מאז כמה פעמים יחד עם ההוספות הללו. ספר קדוש זה הוא אמנם קטן בכמותו, אבל גדול ורב באיכותו. הוא כולו אש יוקדת לה' ולתורתו, וביחוד לחכמת האמת, שהיה רבנו מסור לה בכל נימי נפשו הקדושה. בימים ההם, אחרי ההתפקרות הגדולה של כת ש"צ וספיחים שלה, כת פרנק ימ"ש, שתמכו את יסודות תורת השקר שלהם בסודות הזהר והקבלה, ויצאו מן הדת לגמרי, היו רבים וכן שלמים שברחו מפני חכמת הקבלה כמפני הארי, בחשבם כי ח"ו מות בסיר החכמה. אז מצא רבנו לחובה לו, להוכיח את קדושתה וצדקתה, שלא לבד שאין לברוח מפניה, כי-אם אדרבה, יש לרדוף אחריה ולשאוג כארי לאמור, נרעה נרדפה לדעת את ה', כי ממנה, ורק ממנה תוצאות חיים!

ב) אבל בהיות כי הציג רבנו מהרח"ו כמה תנאים בראש ספרו "עץ החיים", שיש לכל הבא ליכנס בפרדס החכמה לעשותם ולקיימם, והם כמו להט החרב המתהפכת והכרוכים אשר מקדם לגן-עדן, הסוגרים את הדרך אל עץ החיים, בא רבנו בספרו, לפרש את התנאים ההם אחד אחד ולהמתיק אותם לחכו של הקורא ואחרי שהוא מרבה לספר בשבח החכמה, הוא פונה אלינו בקריאה של חבה ואומר. אחי ידיד נפשי, אמנם אמת נכון הדבר, שהעוסק בחכמה זו מתגרים בו החיצונים ומבקשים להחטיאו, אחרי שכל מגמתו לבערם מן הכרם. אבל חלילה לך למשוך ידיך ממנה בשביל זה, כי היא חייך ואורך ימיך. ואב בשביל החיים הגופנים אדם עומד על נפשו נגד אויבו בנפש ליהרג או להרוג, ק"ו בשביל החיים הנפשיים, ואם גם תפול חלל במלחמה זו, הלא בשביל כך היא המלחמה לנצח או להנצח! ואשר לחומר תנאיו של הרח"ו, מלבד שאין הדברים כה נוראים כמו שהם בראשית ההשקפה, עוד זאת, כי גם בלי עסק החכמה אלה הדברים צריך שיעשה אותם האדם וחי בהם. וכה הולך רבנו ומושך אותם בחבלי אהבה, איך ע"י ידיעת החכמה אנו יודעים בפרטי פרטות שורש כל מעשה, אשר נעשה על הארץ, ובכל תנועה קטנה יש למצוא דברי חפץ לברר הטוב ולבער הרע – ודבריו הקדושים נכנסים אל הלב.

ג) על אזהרתו של הרח"ו, "לקיים כל מילי דרבנן ולתקן הטעות ושלא לבוא לידי חטא אפילו שוגג", מעיר רבנו במתק לשונו: שעיקרן של דברים. רחמנא לבא בעי, שתהיה מחשבתו קבועה בלבו, לעשות ולקיים ליחד קובי"ה ושכינתיה בכל אבר ואבר, לעשות נחת רוח ליוצרו ואם בכל זאת בא דבר

פרי קדש

הקדמים

לך צמק גלם יעקב מוילנא

והוא הקדמה לפרי עין דחיים • עם לקוטי שושנים • אשר אצל הפרי היו חונים • בשערים המצוינים • ובקצהו כנגת וורדים • בכמה דרושים נחמדים • ולאותות ולמועדים :

יחדיו נצמדים • והיו לאוהבים • מאת כבוד הרב הגדול • המפורסם

בנגלה וכנסתר • בוצינא קדישא • חכידא ופרישא • רבא

דעמא • מדברנא דאומתא אוהב יעראל • איש

אלקי קדוש • כבוד מוהר"ר צבי הירש

זידיטשוב :

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

Printed by Sides Rosanes in Lemberg 1802

לפריט צדיק ב' אמונתו יחיה לפיק :

הקדמת המביא לביה"ד

ויאמר יוסף אל אחיו • זה לי סנה תמימה • כאשר העליתי לפניכם זכורי ראשית פרי אדמ"ר ח"ו נבי"מ
הקדמה הודרך לעין החיים מראשית כזאת הודעתי • כי לא לצדק במקלות

יקרת המחבר הקדוש
הלא נודע למשגב שמו • מכנף הארץ זמירות שמענו **צבי לצדיק** • וגם לספר עילת תהלות המחברת • לתת לו שם
ומפארת • בער אנכי ולא איש מלהגיד ערכו • ואיש
להטעים מנופת לוף אמרותיו • ותבוא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו • **ומלפנים** אותה גליתי • מדוע נתתי לה
משפט הזכורה • הן כביר מצאה ידו • והשאיר אחריו ברכה עד בלי די •
וכלו מחמדים עם **פרי קודש הזולת** • בדברים העומדים ברומן של עולם • ורבים וכן שלמים • וביותר
תלמודיו המופלגים • אשר הלכו לאורו • וחיו בצילו • המה ראוי אור בהיר הוא בשהקים •

וכדורי אש מפימי' לאודייהו ותהלכון • בהופיע ריה"ק בבית מדרשו • המה ראוי וייראו • כאשר ילאו הדברים כבזשים
ופיו ממלל רברבן • וסודות עמוקים • פרש להם כשמלה שבעתים מווקקים • ואחרי הלך ארון חלקים • להתעדן בעדן
גן חלקים חיים • התאוו תאוה הוא לעינים • להשתעשע בגינת הבית • עם פרח שושן סודות בתורת אמת יהגה חבו •
אשר ערך לפניהם • מחברת גדול על **התורה** וחבור נורא על **הזהר** • ועוד דרושים נחמדים • מפז מסולאים •
והמה בכחוצים ת"י • אמנם לקצרת היר לא יכולתי למלאות דלון אחי בזה • ואמרהי כאשר
יהי' חלקים עמדי • בתת לבסוף מוצא • חלקים ביעקב ואפינאם בישראל • ואחר עד עתה •
והנה לקול כללו שפתיי אשר חלצוני אחי לאמר מה לך נרדס • וד' דבר **טובה לישראל** (לפ"ק) • ואם לא
תשיג ידך לכולל יחד • וליך בגדולות • עשה את אשר בכתך • הלא
גם כי רוח בטני הדיקתני • להשמיע במרום קולו • ושפתי דדיק ידעון רלון • אשר ע"כ שנסתי מתני ואורתי כגבור חלצני
להדפיס מאשר תשיג ידי •

ועתה הנה הבאתי **פרי קודש הזולת** והוא הקדמה **לפרי עין החיים** עם לקוטי שושנים • אשר
בתוך הגן חונים • על

נטע גינת וורדים • בכמה דרושים נחמדים **לאותות ולמוערים** • יחדיו נלמדים • והיו לאחדים • ואתם אחיי
שפטו נא למראה עיניכם • כי בכל כחי
למאונכם • ולהחיות נפשכם • כן גם אתם עשו מה שעליכם • וברכתם גם אותי בפיכם ובלבבכם • להרים תרומת
ידכם • כי תקנו באשר יושח עליכם • וחיתה נפשי בגללכם • למען אוכל להוציא לאור תעלומה • שארי חיבוריו
הקדושים • וחכמת דדיק בחוץ תרונה • וזכות
ורוכב על החמור (לפ"ק) •

דברי המביא לביה"ד **ח"ב** המחבר הקדוש הכותב וחות' לסדר והנה פרוץ מטה אהרן שגת **ברכה רחמים חיים**
לפ"ק •

ה"ק **יוסף** בהרבני המופלג מוהר"ר **חיים בנימין** כ"ז רפאפורט •

תבענה שפתי תהלה כבוד חתן המחבר הקדוש ה"ה הרב המאור הגדול חריף וצקי המפורסים בענוות לדקו •
חמידא ופרושא מוהר"ר **יהודה צבי** בהרב הדדיק המפורסים לרבים • איש אלהי כבוד מוהר"ר
משה ג"י אחי המחבר הקדוש ג"ע
יעלה מעלה מעלה • עד כי יגדיל בתורה ועבדה וגדולה במקום אחד אמן • כן יאמר השם •

פרי קדש חלולים

ליחרא שמי דקוביח ושכינתו

ה' חלקי יסועתי ווס זעקתי זלילה נגדך • הורני ד' דרכיך אהלך זאמתך • יחד זבזי ליראה שמך • זור זבזי חלקי חלקים קדוש חלקי יעקב • חלהים זבחות השיבנו האר פניך ונושעה • והזילני מכל שגיאה ופניי ומחשבה זלתי זכה זברה • ואשתעשע זאמתך זאור פני מלך חיים • חודיענו אורח חיים שובע שמחות חת פניך • כי עמד מקור חיים • זאורך נראה אור נתיבות יוסר עזודתיך זאמת זכלות הנפש זאהבה עד שתחפץ עלותה למקור שרש מחזבה דלא נעול זכסופא ולא נבוש ולא נכלס זזה זבזא • יראו עינינו ותגל נפשינו חמן :

לא נראה לי כי חותן היחודים המזוהר זשער היחודים
מכר הרב ליחודי סגולתו לכוין ע"פ שרשו המגיע לחלק
נפשו ומי יודע אם שייך זה בתוך התפלה וכדומה לזה חתווכת עמו ואברר ת"ל זרואיות ואגז אבאר זכאן ענינים והנהגות אשר קבלתי מרבותי זענינים הללו אשר לאיוה טעם זאברה הם לא נהגו זכמה דברים זדברי זבינו זה זכל הכתוב לחיים זכספר וגם אבאר זזה זעויה איוה דברים אשר הם השי זבנה זדברי זביע או שיש לנו -איוה חידוש לזורך איוה הנהגה ישרה הישר לפני דרכיך ה' חלקים זבחות והזילני משגיאות וזה החלי זעור חלהי עושה גדולות ונפלאות :

בהקדמת הספר זלשון מוריני האר"י ז"ל וז"ל האזילות הוא עטם הספירות ויחודם זאים זיה הוא ע"י עצמות המתפשט זבה זכו' ואלו ג' נרמו זתיקונים דק ג' דעשר דאזילות מלכא זהון איה זגרמוי חד זהון איהו וחילי חד זהון מה דלאו הכי זעשר ספירות זבריאה דלאו אינון חד זהון ע"כ וקרא מלכא זאים זגרמוי לחלק העצמות וזהון לחלק הספירות זכו' אך זבריאה אינו דומה זבריאה עם י"ם זבריאה שהם ענפים מדו"ם דאזילות זכו' ואין יתגדם האמתי אלא זאזילות כי עם לעולם אין לך דגע שאינם מיוחדים זכו' ע"ז זברי זבינו זכאן • ואעתיק לך זברי זבינו זע"ח פ"ז זמגער

סדר

באתי ונכנסתי לפנים ממחיצתי • להיות ראיתי זכס' הזוונת הנקרא פע"ח אשר זבים הזינו זענינים לדרכי הזוונה • והנה זכר זכטווינו שלא להאמין זולת לדברי מהר"י ז"ל אשר לא זזה ידו מן ידי רבו הקדוש ובמקום שהרב מהר"י ה"ק זעצמו זביא דברי הזברים רשות לנו להאמין לדבריהם אחר שנתקבלו זעינינו לא זולת • אמנם ראיתי שגם האחרונים כמו הרב זר"ש זהרמ"ו העמידו דבריהם במקום תורת חכם מקור חיים • והנה זבקשה מכבודם הגדול זודאי קטנים עבה זמתני זבל זכמה ענינים ראיתי זבה דברים זלתי זמהגנים זאשר אבאר ת"ל זקונטרם הזה כמה דברים חפס קלהו זראה זכלו לא יספוק הזמן כי אצטרך לחיבור שלם ואין יכולת בידי • אמנם אני זראה לחזירים למען יפיו מעיינס לעיין ולא יהיו זמאמין לזל דבר זבאתי להודיע לחזירים אנשים זגילי אשר יזהרו זזה ולא יאמינו לשהם תוספת זפע"ח חס לא ישאו ויפנו זדבר זכמו שהאזכנו ת"ל זפתח שער עץ חיים זענין נשאת ונתת זאמונה זביותר זריך לזוהר לזורך איוה זוונה זעניני זחוד התפלה כמו אשר זכתב הרנ"ש זעניני פסוקי דומרה זזה חלשון • נלפע"ד זזכאן זריך לכוון זזה היחוד זבה הגם אשר זבריו זענק עצם היחוד נלקחים מן שער היחודים זבל מי יודע חס זריכין אנו לזמוע חליו לכוון זזה היחוד זכאן חוד פסוקי דומרה ואם נראה לו חפער

ארף

()